

засад повністю виконати не вдалося, проте в основному виконані приблизно на 72%. На сайті експериментальних закладів більше уваги почало приділятися питанням безпековості, зокрема: протидія булінгу: план заходів з протидії булінгу, алгоритм дій в разі виявлення булінгу, порядок подання заяв про випадки булінгу, робоча група з протидії булінгу, телефон довіри. Надані рекомендації стосовно захисту дітей в цифровому середовищі. Розроблені матеріали щодо протидії домашньому насильству. Представлені матеріали з кабінету психолога для батьків п'ятикласників та батьків випускних класів. Проте реалізація завдань безбар'єрності освітнього середовища знаходиться в стані вдосконалення. Це завдання ще потребує доопрацювання.

Критерій новизни пов'язаний з майбутнім об'єднанням гімназії з ліцеєм в один заклад. В результаті чого гімназія розпочала роботу з допрофільної орієнтації своїх учнів. Матеріали з профорієнтації для учнів також розміщено на сайті закладу і відкритий кабінет для профорієнтаційної роботи з учнями. Також в стадії розробки та доопрацювання знаходиться питання розробки освітньої програми закладу освіти. Науковцями відділу інновацій та стратегій розвитку освіти проведені науково-практичні семінари та консультації суб'єктів проектування освітнього середовища для більш повної реалізації зазначених завдань.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПРОЄКТУВАННІ ІНКЛЮЗИВНОГО СВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ГІМНАЗІЇ

*Т.Ф. Алексєєнко,
доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник*

Актуальність та інноваційність соціально-педагогічного підходу у проектуванні інклюзивного освітнього середовища гімназії забезпечується введенням соціального концепту, спрямованого на подолання нерівності, набуття нової якості співбуття для *всіх* учасників освітнього процесу. Така необхідність детермінована подальшим розшаруванням суспільства, збільшенням числа груп соціального ризику, посиленням тенденцій насилля і жорстокості в малих групах школярів, реформуванням спеціалізованих інтернатних закладів, потребами утвердження ідей соціальної інклюзії як базової характеристики недискримінаційного суспільства. Концептуальність в обґрунтуванні соціального концепту визначається ціннісно-смісловим змістом інклюзії, яка широко упроваджується на міжнародному рівні, актуалізована світовими та національними тенденціями, чинними нормативними документами у галузі вітчизняної освіти та соціальної політики, а також пріоритетним завданням освітнього процесу. В основу процедури проблематизації проектування інклюзивного освітнього середовища покладено вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду як за теоретичними джерелами, так і у фокус-групах. За її результатами виявлено звуження у вітчизняних підходах щодо суб'єктності в інклюзивному середовищі, виключну концентрацію уваги на дітях з інвалідністю. Однак філософія інклюзії має дещо поглиблене

розуміння. Соціально-педагогічний підхід спрямований на її реалізацію та подолання виявленого протиріччя шляхом віднесення до суб'єктів соціальної інклюзії в освітньому середовищі, окрім дітей з інвалідністю, й інших, що мають труднощі в адаптації до умов середовища і нової групи ровесників, до системи соціальних вимог та потребують різних видів соціально-педагогічної підтримки, а саме: дітей-сиріт і позбавлених батьківського піклування; дітей з прийомних сімей, ДБСТ; обдарованих дітей (котрі часто не вписуються в колектив через свою яскраво виражену індивідуальність), представників етнічних меншин, дітей трудових мігрантів, дітей-переселенців. Як потенційних об'єктів булінгу та кібербулінгу, що може спричинити шкоду їх здоров'ю, призвести до соціального відчуження, маргіналізації. Змістовий компонент проектування спрямовується на: розвиток інклюзивної культури; упровадження плану протидії процесам соціального виключення; мобілізацію ресурсів всередині освітнього середовища та налагодження партнерських взаємин з зовнішнім (у громаді); розвиток технологій підтримки та супроводу; підвищення професійної компетентності педагогів закладу у різних формах формального і неформального навчання.

ПРОЄКТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ГІМНАЗІЇ В УМОВАХ ЗМІН

*К.В. Гораи,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник*

У контексті модернізації української освіти особливого значення для вчителів і керівників закладів загальної середньої освіти набули результати наукових досліджень, які сприяють успішності освітніх реформ та сприяють проектуванню інноваційного освітнього середовища.

Інноваційне освітнє середовище розглядається нами як спеціально спроектовані умови, що дають змогу зосередити інноваційний потенціал, людські та матеріальні ресурси для забезпечення високої якості освітнього процесу в гімназії. Створення інноваційного освітнього середовища в українських школах сприятиме успішності сучасної реформи освіти в Україні. Реформа освіти - це інноваційні зміни, спрямовані на підвищення якості освіти. Ефективність реформи залежить від готовності керівників і вчителів шкіл здійснювати інноваційну діяльність та змінювати освітнє середовище закладу освіти.

На основі аналізу наукових результатів з проблеми дослідження нами було виявлено та охарактеризовано такі тенденції змін освітнього середовища сучасної школи, як:

1) технологічні тенденції зміни освітнього середовища (інтенсивне впровадження інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітній процес та позашкільну роботу);

2) соціокультурні тенденції шкільного освітнього середовища (школа як інституція формування громадянського суспільства в державі);